

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

Door [Coen de Jong](#) - 9 maart 2022
Geplaatst in [Antisemitisme](#) - [Woke](#)

In Nederland gold lange tijd de regel dat een politicus of opinieleider die zich antisemitisch uitliet aan de schandpaal eindigde. Het actuele politieke klimaat is dubbelhartiger. In ons *woke* tijdperk nemen velen alleen het antisemitisme waar dat buiten de eigen bubbel plaatsvindt. Velen zijn blind voor het antisemitisme in eigen kring of zien er weinig kwaad in.

Uitingen van antisemitisme komen in Nederland zowel voor bij ultrarechtse jongeren met een stropdas als bij moslimjongeren, rappers en ultralinkse activisten. Met name online broeit het. Via sociale media: [elke 83 seconden](#), schreef de Groene Amsterdammer op 20 mei 2020 over antisemitische uitingen in de sociale media. Vaak spelen Israël, de Israëlische geheime dienst Mossad of 'het zionisme' een sleutelrol.

Antisemitisme is een klassieke vorm van minderhedenonderdrukking waar woke activisten logischerwijs tegen zouden moeten zijn. De praktijk is regelmatig anders. Voor extreem-linkse en pro-Palestina groepen gelden alleen antizionistische joden als 'goed' en spreken ze zich pas uit tegen antisemitisme in situaties waarin deze 'goede joden' het slachtoffer zijn.

Afnemende verantwoordelijkheid

Het EU Agency for Fundamental Rights schreef in 2018 in zijn rapport *Experiences and perceptions of antisemitism* dat Nederland in vergelijking met andere Europese landen het hoogste percentage joden kent dat structureel vermijdt in de publieke ruimte als Jood herkenbaar te zijn. Bij de ernstigste

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

incidenten had 35 procent van de daders een islamitisch profiel en 20 procent een politiek links profiel. Het aantal geregistreerde 'real life' antisemitische incidenten in Nederland is volgens [de monitor van het CIDI](#) licht groeiende. Publieke verontwaardiging erover is minder vanzelfsprekend. In de woorden van Volkskrant-journalist Elma Drayer weet de CIDI-monitor 'meestal alleen de aandacht van de rechtse pers te trekken'.

Van de politici waren de afgelopen jaren Gert-Jan Segers van de ChristenUnie en voormalig VVD-Kamerlid Dilan Yesilgöz alert op antisemitisme. Mede op hun initiatief richtte de regering in 2021 een Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding op. In een open brief in het AD *Denk wakkert antisemitisme aan* van 23 november 2017 verwees CIDI-directeur Hannah Luden naar uitspraken van DENK Kamerlid Öztürk uit 2017 over 'de lange arm van Israël en de joden' die tot aan de Tweede Kamer zou reiken.

Antisemitisme was ooit taboe en 'probleem van rechts'

Hoewel Nederland direct ná de Tweede Wereldoorlog de jodenvervolgingen liever wilde vergeten – en de overlevenden vaak hardvochtig zijn behandeld door regering én gemeenten – bestond sinds de jaren zeventig onder aanvoering van PvdA-politicus Ed van Thijn wél grote alertheid op politiek antisemitisme. Ook in de vorm van 'naoorlogse verzet', dat vooral aansloeg op mogelijk antisemitisme bij rechtse politici.

In dat klimaat leefde Nederland in 1987 mee met acteur Jules Croiset die beweerde door rechtsextremisten te zijn ontvoerd, juist toen er in Nederland protesten waren tegen het opvoeren van het – vermeend antisemitische – toneelstuk *Het Vuil, de Stad en de Dood* van Rainer Werner Fassbinder. Croiset moest al snel toegeven [de ontvoering te hebben verzonnen](#).

Vlak voor de landelijke verkiezingen in 1998 verscheen over VVD-campagneleider Hans van Balen [het \(nooit bevestigde\) verhaal](#) dat hij begin jaren tachtig als corpsstudent en voorzitter van de Leidse studentenweerbaarheid Pro Patria het Horst Wessellied zou hebben gezongen en de Hitlergroet zou hebben gebracht. Willem Breedveld van Trouw [greep de gelegenheid aan](#) om toenmalig VVD-leider Frits Bolkestein de les te lezen over het VVD standpunt inzake asielzoekers en Bolkesteins (toen nog behoedzame) kritiek op de multiculturele samenleving. Van Balen werd mikpunt van VARA-cabaretiers onder aanvoering van Jack Spijkerman en kon inpakken.

Amsterdam: van gidsstad tot weggijken

Voormalig burgemeester Job Cohen zette in de periode na 9/11 – toen het aantal antisemitische incidenten waarbij moslims waren betrokken scherp toenam – vooral in op begrip voor de maatschappelijke achterstandspositie van islamitische jongeren en op dialoog met moskeebesturen. Gemeenten regelden beveiliging voor synagogen, joodse musea en joodse scholen maar verontwaardiging over de bedreigingen verdween bij bestuurlijk Nederland snel onder een dikke laag zalvende zorgen over 'islamofobie' en het 'guur rechtse opinieklimaat'.

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

In mei 2002 eindigde een zeer grote pro-Palestina demonstratie in Amsterdam met rellen bij het monument op de Dam en het aanvallen van een Amerikaanse toerist die een keppel droeg. De Groene Amsterdammer haastte zich een goedpratend artikel te publiceren met als bovenkop 'de wanhoop van Marokkaanse Nederlanders'. Paul Witteman van de VARA minimaliseerde live op televisie in het programma Buitenhof de zorgen van VVD-coryfee Frits Bolkestein over [het antisemitisme tijdens de demonstratie](#). Eén van de bekendste aanwezigen op de demonstratie van mei 2002 was de pro-Palestijnse activiste Gretta Duisenberg, die later in 2010 nog verklaarde: ['Ik vind antisemiet bijna een ere titel worden'](#).

Nadat de Syrisch-Palestijnse statushouder Saleh A. herhaaldelijk overging tot vernieling en bedreiging van het joodse restaurant Hacarmel waren het steeds de rechtse partijen die in de Amsterdamse gemeenteraad aandacht vroegen en bleef wethouder Groot Wassink van GroenLinks onzichtbaar. Het CIDI schreef in 2020 in een [open brief](#) dat antisemitisme door de gemeente Amsterdam 'regelmatig is gebagatelliseerd en weggemoffeld'. De gemeenteraad stemde in 2018 wel in met het [Joods Akkoord](#) - met afspraken over het bespreken van de Shoah op middelbare scholen - maar DENK en BIJ1 steunden dat niet.

Daders en slachtoffers

Binnen het woke gedachtengoed is veel aandacht voor slachtoffergroepen die lijden onder kolonialisme, 'transfobie', islamofobie of 'intersectionele' combinaties ervan. Net zo centraal staat het ouderschap, dat in het woke wereldbeeld per definitie bij het 'witte patriarchaat' ligt. 'Witte' homoseksuelen, 'witte' feministes en TERFS (Trans Radical Exclusionary Feminists) die van de ideologische hoofdlijn afwijken gelden ook als ouders.

Zwarten met 'witte' (lees: niet-woke) opvattingen en ex-moslims van alle huidskleuren kunnen rekenen op besmeuring als meelopers, *bounties* of 'huisslaven'. Woke kringen scharen regelmatig de joodse gemeenschap onder de 'witten', die men dan niet als 'afvallige minderheden' definieert maar juist als 'witte' dadergroep.

Vermenging zwart activisme en islamisme

Welke verklarende factoren zijn hiervoor te geven? Ten eerste zijn de radicalere zwarte bewegingen in de Verenigde Staten altijd vatbaar geweest voor antisemitisme. Mogelijke verklaringen zijn jaloezie op de maatschappelijke positie van joden in de VS, paranoia over de joodse invloed in de Amerikaanse media en fabeltjes over de rol van joden in de slavernij.

Een aantal leiders van de zwarte beweging uit de jaren zestig bekeerden zich tot de islam, waarmee kruisbestuiving ontstond met eeuwenoude islamitische vooroordelen over joden. [De zwarte antisemiet Louis B. Farrakhan](#) van de Nation of Islam liet in 1991 een pseudowetenschappelijk boek - *The Secret Relationship Between Blacks and Jews* - opstellen dat de rol van joden in de transatlantische slavenhandel tot groteske proporties opblies.

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

Raul Balaï, een vertegenwoordiger van [Kick Out Zwarte Piet](#), viel tijdens een overleg over de Sinterklaasintocht in Amsterdam uit naar acteur Jeroen Krabbé nadat die had gezegd 'ik ben een joods jongetje, ik ken het lijden'. Balaï wierp tegen dat 'een groot deel van de Surinaamse slavenhouders joods was'.

Israël als 'koloniaal project'

De tweede factor is dat Israël in zeer linkse kringen te boek staat als een koloniaal project, een westerse vernedering van de Derde Wereld. Van de antiapartheidsbeweging tegen Zuid-Afrika tot Desmond Tutu tot de trotskistische Internationale Socialisten gelden en golden de Palestijnen als een cruciale slachtoffergroep en stelt men [zionisme gelijk aan racisme](#).

Deze groepen scharen Israël, maar vaak ook joodse gemeenschappen wereldwijd, gretig onder de 'witte' ouders. Tekenend was de [uitspraak van de Amerikaanse actrice Whoopi Goldberg](#) dat de Holocaust neerkwam op 'white people doing it to white people'. Dat antisemitisme 'white-on-white' violence zou zijn - en daarmee geen racisme - past helemaal in het woke frame van 'wit' ouderschap.

Binnen het zwarte activisme in de VS - en inmiddels ook in Nederland - komt relativering van joods slachtofferschap steeds vaker voor. Jaloezie en rivaliteit spelen een rol: de joden zouden teveel aandacht vragen en krijgen voor de Holocaust. Een veelgehoorde redenering is dat de zwarte slavernij erger zou zijn geweest dan de Holocaust en dat de joden nu zelf genocide plegen tegen de Palestijnen.

Definitiestrijd

Over het onderscheid tussen harde kritiek op Israël en antisemitisme tegen joden in Nederland bestaat felle discussie. De meeste partijen in Nederland onderschrijven de [werkdefinitie van antisemitisme](#) van de International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), die gelijkstellingen van Israël met Nazi-Duitsland veroordeelt. D66 en GroenLinks deden dat pas na lang aarzelen.

Bij1 en DENK - gesteund door The Rights Forum - wijzen de definitie af omdat die 'uit de koker van de Israël-lobby' zou komen. [Kuzu sprak in de Tweede Kamer](#) al over de Israëlische politiek van 'Lebensraum' en de 'Heim ins Reich' gedachte, bewuste verwijzingen naar Nazi-Duitsland.

GroenLinks

Kamerlid Kauthar Boukhallikth van GroenLinks hoort bij de conservatieve islamitische hoofdstroom: gesluierd uit geloofsovertuiging en voorzitter geweest van islamitische jongerenorganisatie Femyso. Boukhallikth zegt klimaatactivist te zijn maar is in de praktijk vooral bezig met *public relations* voor de conservatieve islam.

Oud AD-journalist Carel Brendel [onthulde](#) het bestaan van nauwe banden tussen Femyso en de antidemocratische en antisemitische Moslimbroederschap. Vervolgens doken foto's op van

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

Boukhallikth bij een pro-Palestina demonstratie met vlaggen waarop via davidsterren en hakenkruizen Israël werd gelijkgesteld met Nazi-Duitsland.

Boukhallikth en GroenLinks ontkenden aanvankelijk alles en gaven 'rechtse bloggers en twitteraars' de schuld. Een gezelschap van meer dan 120 organisaties beweerde in een gezamenlijke verklaring dat het Kamerlid slachtoffer zou zijn van 'islamofobe complottheorieën' van 'een rechtsradicale speurneus'. De website van hun platform [Code-Rood](#) leest als een ware *Who is who* van woke Nederland, van Bij1 tot KOZP tot activistengroep [Krapuul](#).

BIJ1

BIJ1, de politieke partij van Sylvana Simons, presenteerde voor de Kamerverkiezingen van 2021 een [programma](#) met talloze verwijzingen naar Israël, zoals 'we monitoren alle uitreizigers die zich aansluiten bij gewelddadige groepen in het buitenland, waaronder het Israëlijs leger'. Bij1 stelt ook: 'de IHRA-definitie is geen eerlijke definitie van antisemitisme'.

Lijsttrekker voor de Amsterdamse gemeenteraadsverkiezingen Jazie Veldhuijzen was actief bij de Internationale Socialisten en grossiert in clichés over kolonialisme, slavernij en Palestina. Bij1-lijstduwer en huisintellectueel Willem Schinkel prees in een [recensie in NRC](#) omstandig het boek *Witte mensen, joden en wij*. Auteur Houria Bouteldja strooit met stijlbloempjes als 'men herkent een jood niet omdat hij verklaart dat hij jood is, maar aan zijn verlangen om in de witheid te willen verdwijnen'. Schinkel citeert instemmend de stelling van Boueldja dat 'het idee dat Joden al duizenden jaren bestaan antisemitische fictie is'.

Schuldtoewijzing

Gloria Wekker haalt in haar boek *Witte Onschuld - Heilige Schrift voor woke Nederland* - een scène uit de roman *Negerjood in moederland* aan waarin een mannelijke joodse hoofdpersoon zijn zwarte vriendin niet in bescherming neemt tegen politiediscriminatie. Volgens Wekker illustratief: de joodse 'witte' man identificeert zich met de vooroordelen van de 'witte meerderheid' en treedt daarmee toe tot de dadergroep.

Ook de roman *Alleen maar nette mensen* van de joodse schrijver Robert Vuijsje - over een relatie tussen een joodse man en een zwarte vrouw - wekte de toorn van Wekker. Vuijsje speelt in zijn boek met de vele etnische vooroordelen en de kloof tussen het chique 'joodse' Amsterdam-Zuid en het 'zwarte' Amsterdam Zuidoost. Vuijsje krijgt van Wekker het label van 'witte' koloniale dader op de borst geplakt wegens 'tentoonspreiden en reproduceren van het racistische culturele archief'.

Internationale socialisten

Op websites van [uiterst-linkse organisaties](#) geldt antisemitisme als een exclusief rechts fenomeen. Veel aandacht gaat uit naar racisme en islamofobie. Rechtse websites zouden 'nazi methoden'

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

gebruiken tegen [Kauthar Boukhallikth en Sylvana Simons](#), daarbij 'ondersteund door de hele extreemrechtse beweging, van GeenStijl tot Wierd Duk'.

Uiterst-linkse groepen als de Internationale Socialisten zijn bij elke demonstratie tegen racisme, Israël of globalisering aanwezig, vaak samen met GroenLinks of de SP. De Internationale Socialisten hebben zo onder meer invloed op de linkerhelft van GroenLinks, waarvan wethouder Rutger Groot Wassink het boegbeeld is. En de Internationale Socialisten weten (voormalige) activisten te plaatsen binnen instituties als het [Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis](#), [universiteiten](#) en als [expert in de media](#).

The Rights Forum verdeelt de geesten

Op 24 januari 2022 deed de pro-Palestijnse organisatie The Rights Forum - met in het bestuur ex-CDA premier Dries van Agt én voormalige ministers als Klaas de Vries (PvdA) en Laurens-Jan Brinkhorst (D66) - een verzoek aan alle Nederlandse universiteiten tot openbaarmaking van documenten en correspondentie met alle instellingen 'die steun voor de staat Israël propageren'.

Hieronder viel volgens The Rights Forum ook de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding. Er kwam felle kritiek op dit verzoek vanuit joodse organisaties, de ChristenUnie en journalist Nausicaa Marbe. De universiteiten gaven na enige aarzeling - en ruggenspraak met het Centraal Joods Overleg - aan geen informatie te willen leveren. The Rights Forum sprak hierop van een '[lastercampagne](#)' tegen een wettig verzoek.

Selectieve verontwaardiging

In 2021 zetten antisemitische incidenten binnen het FvD de media in vuur en vlam. Het ging om extreemrechtse en antisemitische uitingen in appgroepen van FVD-jongeren en uitspraken van Baudet als '[bijna iedereen die ik ken is antisemiet](#)'. De jaren tachtig herleefden ter plekke: grote delen van politiek en media zaten weer in het naoorlogs verzet.

Het FVD veroordelen is politiek risicoloze *virtue signalling*: het is makkelijk aan de goede kant te staan wanneer de daders grotendeels 'wit' zijn. Het FvD zette zichzelf in de periode erna politiek volledig buiten spel. Baudet [tweette op 26 februari 2022](#) nog over 'Amerikaanse, joodse en Chinese financiering van media, politiek en universiteit'.

Podia voor schreeuwers

Regelmatig vinden pro-Palestina demonstraties plaats waaraan naast de gebruikelijke actiegroepen als de Internationale Socialisten ook aanhangers of leden van GroenLinks en SP aanwezig zijn. De anti-Israël sfeer slaat er soms om naar [ordinaire tirades](#), bijvoorbeeld van rapper Rachid El Gazaoui ('Appa'). Die riep na de aanslag op de redactie van Charlie Hebdo 'fuck de Talmoed', noemde zionisten 'hebberige hyena's die uit zijn op ons geld en bloed' en ging op Twitter los met teksten als 'Mein

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemiet te zijn

Kampf je leest zes pagina's en je hebt meteen zin om Joden te vergassen'.

Rapper Darryl Danchelo Osenga ('Insayno') schopte het tot stadsdichter van Haarlem - een idee van de Haarlemse wethouder Marie-Thérèse Meijs van GroenLinks - totdat mensen wezen op teksten van hem als 'de Holocaust is slechts een cover up voor domme schapen' en 'de behandeling van de concentratiekampen is slechts een lachertje vergeleken met onze slavenhandel'.

Nadat op Twitter [oude bedreigende teksten](#) van Insayno opdoken losde de Haarlemse gemeenteraad de kersverse stadsdichter schielijk. Het is een hardnekkig patroon: multicultureel wensdenken door politici dat - via romantiek over rebellie van 'mensen van kleur' tegen onderdrukking of 'kolonialisme' - overloopt naar het legitimeren van antisemieten.

Nuttige idioten

In het tijdperk ná Fortuyn ontstonden initiatieven om moslims en joden met elkaar te verbinden. In Amsterdam was Salaam Shalom zo'n initiatief. Vanuit de PvdA was de in Amsterdam onvermijdelijke Fatima Elatik betrokken die volgens betrokkenen vooral uitblonk in het genereren van eigen mediamomenten.

In 2015 vond in Amsterdam de manifestatie 'Samen tegen racisme en islamofobie' plaats op initiatief van 83 organisaties waaronder de lokale afdelingen van PvdA, GroenLinks en SP. Vertegenwoordigers van moslims, joden en christenen kregen in de stoet een prominente plek, volgens de organisatie die hooguit een paar honderd mensen op de been kreeg. Ze zagen toespraken van tv-presentator Humberto Tan, FNV-bestuurder Coen van der Veer en actrice Anousha Nzume.

En van rapper Appa die [tegen stadszender AT5 verklaarde](#) 'heel wat nare figuren op hun teentjes getrapt omdat ik vandaag spreek op de manifestatie. Goed zo'. PvdA-er Ahmed Marcouch - later burgemeester van Arnhem - noemde Appa een 'straatvlegel die nog is te onderwijzen', maar noemde uiterst-rechtse politici als Geert Wilders '[de grootste antisemieten](#)'.

Selectief waarnemen

Heel anders waren de reacties op links toen in 2021 een aantal demonstranten tegen de coronamaatregelen gele sterren droeg en Thierry Baudet de coronamaatregelen vergeleek met de jaren dertig, acties waarvoor vrijwel niemand in Nederland een goed woord over had. Femke Halsema zei in [haar speech bij de herdenking van de Holocaust](#) op 30 januari 2022 in Amsterdam: 'schaamteloos, als de Jodenster wordt misbruikt voor effectbejag, enkel en alleen om aandacht te krijgen, te provoceren'.

Halsema zweeg over de davidsterren en hakenkruizen tijdens pro-Palestina demonstraties en over de talloze malen dat GroenLinks en andere partijen in debatten over migratie en asiel hebben verwezen naar de jaren dertig.

Coen de Jong is schrijver van het indringende boek 'Dwingeland. Orwell in de polder', dat

WYNIA'S WEEK

Hoe het zomaar weer hip werd om in Nederland antisemit te zijn

afgelopen zomer verscheen. 'Dwingeland' kost 20 euro en is overal verkrijgbaar, zoals [HIER](#) (geen verzendkosten). Veel leesplezier